

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΒΑΤΟ 25 - ΚΥΡΙΑΚΗ 26 ΜΑΡΤΙΟΥ 2017

ΘΕΜΑ

Η «ακτινογραφία» των 114 κατοικημένων νησιών της Ελλάδας
Σελ. 11

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Πάμος, Παξοί, Σίφνος, Ιος έχουν τον υψηλότερο αριθμό επιχειρήσεων ανά 100 κατοίκους

Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Κρήτη, Ρόδος, Κως, Κέρκυρα, Ζάκυνθος, Εύβοια, Θήρα, Μύκονος διαθέτουν τις περισσότερες ξενοδοχειακές κλίνες

ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Μη επάρκεια νερού, διαχείριση απορριμμάτων, χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης ταλαιπωρούν πολλά νησιά

ΣΗΜΕΡΑ

Τι αποκαλύπτει το προσχέδιο μνημονίου για ΔΕΗ και ενέργεια

Θέμα χρόνου είναι πλέον η πώληση μονάδων της ΔΕΗ. Οι θεσμοί, έχοντας γνώση του οδεζόδου που έχουν περιέλθει η Επανεξέταση αλλά και η αγορά ενέργειας, ζητούν επιτακτικά την πώληση του 40% των λιγνιτικών και υδροηλεκτρικών μονάδων της. Το «πυλκτήριο» της ΔΕΗ είχε δρομολογηθεί από τα μέλη του περασμένου Δεκεμβρίου, λόγω δύο κρίσιμων παραγόντων, τους οποίους επικολογούν οι θεσμοί στο προσχέδιο μνημονίου που αποκαλύπτει σήμερα η «Κ». Ο πρώτος αφορά την απόφαση της Κομισιόν το 2008 για πρόσβαση τρίτων στην λιγνίτη μέσω της πώλησης του 40% των μονάδων της ΔΕΗ. Ο δεύτερος παράγοντας ήταν η αναποτελεσματική εφαρμογή των δημοπρασιών καύσης. **Σελ. 2**

«Δώσαμε μάχη για τη νέα επένδυση της Philip Morris»

Για να προχωρήσει η Philip Morris στη νέα επένδυση των 300 εκατ. για την παραγωγή τσιγάρων χωρίς καύση, η «Πασι-στράτος» έδωσε σκληρή μάχη. Οι δυσκολίες πολλές, αλλά τελικά η σημαντική γεωγραφική θέση της Ελλάδας, οι πολύ καλές επιδόσεις του εργοστασίου μας, η τεράστια εμπειρία και τεχνολογία των εργαζομένων της «Πασιστράτος» καθόρισαν την απόφαση. Αυτό αποκαλύπτει σε συνεντεύξη του στην «Κ» ο επικεφαλής της εταιρείας, κ. Χρήστος Χαριωνίδης (φωτ.). **Σελ. 9**

Φόροι, κακοκαιρία εκτόξευσαν τις τιμές βασικών αγαθών

Ανοδική πορεία καταγράφουν το τελευταίο διάστημα οι τιμές βασικών αγαθών, γεγονός που προσηλώνει περαιτέρω συρρίκνωση της κατανάλωσης. Σε αρκετές περιπτώσεις, οι ανατιμήσεις φθάνουν στο 39%, καθώς η αύξηση φόρων και η επιβολή νέων, αλλά και η κακοκαιρία τον Δεκέμβριο-Ιανουάριο εκτόξευσαν τις τιμές. **Σελ. 7**

ΓΡΑΦΟΥΝ ΣΤΗΝ «Κ»

Αναπτυξιακός ΑΝΑΒΡΑΣΜΟΣ
Την **ΑΝΔΡΕΑ ΑΡΥΜΩΤΗ**, συμβούλου επιχειρήσεων
Επικίνδυνες δραστηριότητες φροντιστών
Την **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΑΛΑΝΟΥ, ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΗΝΤΡΟΥ**, ατόμων καθηγητών στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, και **ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΑΡΡΗ**, ονόματι καθηγητή στο Εθνικό και Καποδιστριακό Παν. Αθηνών
Ο ΣΕΒ στήριζει έμπροσθα τους εξαγωγείς
Την **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΠΙΤΣΙΟΥ**, εκτελεστικού αντιπροέδρου του ΣΕΒ **Σελ. 6**

Χόος στην ευρωπαϊκή αλυσίδα φοβάται το ΙΚΣ
Την **ΜΙΚΗΛΑΟΥ Α. ΒΕΡΝΙΚΟΥ**, προέδρου του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου-Ελλάς **Σελ. 5**

Ο προστατευτισμός επέστρεψε και απειλεί το διεθνές εμπόριο

Το επίσημο ανακοινωθέν μετά το πέρας της συνόδου του G20 απώλεσε επιβεβαιώσει το τέλος εποχής για το ελεύθερο εμπόριο. Η επιστροφή του προστατευτισμού είναι πλέον προ των πυλών και όλοι ξέρουν ότι εάν ο νέος πρόεδρος των ΗΠΑ Ντ. Τραμπ κάνει την αρχή, οι υπολογιστές μεγάλων οικονομιών, έχουν περιορισμένες επιλογές. Από την πλευρά του, το Πεκίνο προετοιμάζει την αντιμετώπισή του και προετοιμάζεται για κάθε ενδεχόμενο στην περίπτωση που οι απειλές του προέδρου Τραμπ μεταωσιωθούν σε πράξεις, ενώ συνεργασίες επικρατεί και στο Βερολίνο. **Σελ. 10**

Η μείωση των τιμών αύξησε τη χρήση του κινητού

Η μείωση των τιμών από τις τηλεπικοινωνιακές εταιρείες αυξάνει τη χρήση του κινητού τηλεφώνου, παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι νοικοκυριά. Σύμφωνα με μελέτη του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, το πρώτο εξάμηνο του 2016 οι συνδέσεις κινητής τηλεφωνίας αυξήθηκαν κατά 16.429 (1,2%), έναντι του αντίστοιχου διαστήματος του 2015. Αύξηση κατέγραψε και ο χρόνος ομιλίας, με τη συνολική διάρκεια να φθάνει τα 224 εκατ. λεπτά ανά μήνα. **Σελ. 4**

Πιστοποίηση και σε εργάτες στη ναυπηγοεπισκευαστική ζώνη

Στην τριαντάχρονη παρουσία της στην ελληνική αγορά, η Tuv Hellas έχει προχωρήσει σε πιστοποιήσεις σε 43 επαγγέλματα, αλλά και σε 1.500 εργαζομένους της ναυπηγοεπισκευαστικής ζώνης. Οι εργαζόμενοι, «κάρα σε αυτήν, μπόρεσαν να εργαστούν σε αγορές όπως η Τουρκία, η Πολωνία και η Ισπανία. Στην αρχή η Ομοσπονδία Μετάλλων μάς αντιμετωπίζει με καχυποψία, στη συνέχεια μας σγκάλιασε», το νίξει στην «Κ» ο διευθύνων σύμβουλος της Tuv Hellas, Σάββας Πελέκης. **Σελ. 7**

Στις 150.000 οι αποποιήσεις κληρονομιών για το 2017

«Ασήκωτο» βάρος, λόγω υψηλών φόρων και κόστους συντήρησης

Ολοένα και περισσότεροι Έλληνες σπεύδουν να «εφορτωθούν» ακίνητα και περιουσίες που κληρονομούν, αδυνατώντας να αντεπεξέλθουν στο κόστος συντήρησης και τους φόρους. Το 2016 κατατέθηκαν 54.000 αιτήσεις αποποίησης κληρονομιάς, ενώ φέτος εκτιμάται ότι ο αριθμός αυτός θα τριπλασιαστεί υπερβαίνοντας τις 150.000 αιτήσεις. Είναι μάλιστα τόσο μεγάλη η αγωνία των κληρονόμων, που καταθέτουν άμεσα την αίτηση, ενώ πλείοστος του Εμπορικού Ναυτικού που ήταν εν πλώ έσπευσε να ολοκληρώσει τη διαδικασία μέσω τηλεφώνου. Περίπου 30% από εκείνους που

αποποιούνται το κάνουν διότι είτε δεν έχουν τις οικονομικές δυνατότητες –οι περισσότεροι– είτε διότι κρίνουν ότι δεν τους συμφέρει να «φορτωθούν» τα βάρη ακινήτων που κληρονομούν. Το 28% όσων αποποιούνται κληρονομιάς το κάνουν διότι τα ακίνητα που κληρονομεί δεν έχουν κανένα ενδιαφέρον. Το μεγαλύτερο όμως ποσοστό εκτιμάται ότι ανήκει σε εκείνους που μέσω αυτού του τρόπου επιζητούν να γλιτώσουν φόρους για γονικές παροχές από τη μεταβίβαση περιουσιών προς τα παιδιά τους, τις οποίες οι ίδιοι κληρονομούν από τους δικούς τους γονείς. **Σελ. 3**

Δώσαμε 492 εκατ. σε tablets, smartphones και laptops...

Τι δείχνουν τα στοιχεία του Συνδέσμου Εξαγωγών

Η κρίση που μαστίζει την ελληνική οικονομία δεν κατάφερε να περιορίσει τις εξαγωγές. Η εξέλιξη παραγωγής αγαθών ζωτικής σημασίας (π.χ. πετρέλαιο και φάρμακα) σε συνδυασμό με την αποβιομηχανία της χώρας διατηρούν το ετήσιο κόστος των εξαγωγών στα 43-44 δισ. ευρώ, δολαβή στα επίπεδα του 2004.

Εντύπωση προκαλεί ότι εν μέσω κρίσης οι Έλληνες δαπάνησαν πέρυσι 492 εκατ. ευρώ σε tablets, smartphones και laptops, ενώ για εισαγωγές τηλεφώνων και τηλεοράσεων δαπανήθηκαν 382 και 185 εκατ. αντίστοιχα. Εντύπωση προκαλεί επίσης ότι οι εισαγωγές χαρτού ογκέας κόστισαν 87,6 εκατ. ευρώ. **Σελ. 4**

Οκτώ χώρες σε «μαύρη» λίστα

Οι εμπόδες των πτήσεων προς ΗΠΑ από Ιαπωνία, Αίγυπτο, Τουρκία, Σουδαν, Αραβία, Κουβέιτ, Μορόκκο, Κατάρ και Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα απαγορεύεται να έχουν μαζί τους tablets και laptops κατά τη διάρκεια της πτήσης. Ηλεκτρονικές συσκευές μεγαλύτερες από ένα smartphone θα παραμένουν στις αποσκευές για λόγους ασφαλείας, σύμφωνα με προσωρινή απόφαση των αμερικανικών αρχών, που εκτιμούν ότι ένα tablet ή laptop έχει κίαρο να «φωτοζενηθεί» εκπαιδευτικό μηχανισμό. Αντίστοιχη απόφαση έχουν λάβει και οι βρετανικές αρχές, ενώ η Αγκυρα έχει ήδη ζητήσει από την Ουάσινγκτον την εξίσωση του αεροδραμιού «Αττούρκ» της Κωνσταντινούπολης. **Σελ. 11**

Πιο σκληροί οι έλεγχοι κεφαλαίων

Αν ενταθούν οι εκροές των καταθέσεων

Έχουν περάσει σχεδόν δύο χρόνια από την επιβολή των capital controls και, πλέον, ουδείς αναφέρεται στο πότε θα αρθούν. Ο πρωθυπουργός και υπηλύβητος στελέχη της κυβέρνησης έχουν σταματήσει να θέτουν ημερομηνίες-ορόσημα, καθώς στο πρόσφατο παρελθόν διαφεύσανταν πολλάκις. Πλέον, η ύπαρξη ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων μοιάζει με... κανονικότα. Δυστυχώς, όμως, τα capital controls αποτελούν ένα μεγάλο βάρδι που κρατάει καθηλωμένη την ελληνική οικονομία. Μάλιστα, εάν οι εκροές καταθέσεων συνεχιστούν, τότε δεν αποκλείεται η αυστηροποίησή τους. **Σελ. 7**

Το μυστικό για ανάπτυξη μέσα στην κρίση

Ο CEO του Olympra Group μιλάει στην «Κ»

«Οι ελληνικές επιχειρήσεις πρέπει να διεθνοποιηθούν και να στοχεύουν σε μεγαλύτερες και διαφοροποιημένες αγορές, υιοθετώντας τις τεχνολογικές προκλήσεις». Αυτό είναι το μήνυμα που στέλνει μέσω της «Κ» ο διευθύνων σύμβουλος του ομίλου Olympra, Κώστας Καραφωτάκης. Πρόκειται για τον όμιλο που ιδρύθηκε από τον Πάνο Γερμανό το 1980 και έχει μετεξελιχθεί πλέον σε πολυεθνικό, με τζίρο που φθάνει τα 2 δισ. ευρώ. **Σελ. 5**

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΑΙΤΣΗ

Νέα μέτρα τώρα ή περισσότερα τον Οκτώβριο;

Να κλείσει η αξιολόγηση; Η μήπως να αναβληθεί, να κάνουμε εκλογές και να συνεχιστεί από μία άλλη κυβέρνηση, που θα είναι πιο «αξιοπιστη»; Η μήπως να τρενάριζι μέχρι το φθινόπωρο, μήπως βγει άλλη κυβέρνηση στη Γερμανία, πιο φιλική στην Ελλάδα; Αλλά, κι αν κλείσει τώρα, πώς να κλείσει; Πάση θυσία ή μήπως (καλύτερα!...) χωρίς επιπλέον θυσίες; Και είναι πηλό να αποδεχτούμε νέα μέτρα; Η μήπως καλύτερα για τη χώρα (και το μέλλον της Ευρώπης!) να μην κλείσει, αν το αντίτιμο είναι επώδυνα μέτρα;

Σήμερα προβληματισμοί της πόδας συσκοτίζουν την αλήθεια. Αν δεν κλείσει η αξιολόγηση τώρα, η χώρα υφείται στα βράχια. Γιατί; Εξαιτίας της αβεβαιότητας ξανόφυγαν τα 4 από τα 8 δισ. ευρώ καταθέσεις που είχαν επιστρέψει

από το εξωτερικό. Ανεκτότητα η ελαφρώς ανοδική πορεία του ΑΕΠ. Πιθανόν τα «κόκκινα» δάνεια. Τσίμπησε μία μονάδα η ανεργία. Και ο τζίρος των σούπερ μάρκετ δέκνει βουτιά της κατανάλωσης. Αν συνεχιστεί η βουτιά της κατανάλωσης, η αύξηση του ΑΕΠ θα γίνει κοπής.

Ηδη, ο αρχικός στόχος του 2,5% αντικαθίσταται από στόχους στη ζώνη του 1% και, αργότερα, συνεχιστεί η αβεβαιότητα, προσεχολούνται στόχοι που θα κινούνται στη ζώνη του μηδενός...

Τι σημαίνει μηδενική ή ανεπιθύμη αύξηση του ΑΕΠ;

Άμεσα, θα επιφέρει μείωση στα κρατικά έσοδα, άρα νέα μέτρα (αυξημένες φόρων, μειώσεις δαπανών) θα ληφθούν τον Οκτώβριο για το 2018 – όποια κυβέρνηση κι αν είναι. Ενδεχομένως, θα δημιουργήσει

Στα σενάρια αντοχής των τραπεζών, πολύ μεγάλο βάρος έχει η μεταβαλλόμενη ΑΕΠ. Ειδικά σε μια χώρα όπου το 57% των δανείων βρίσκεται στο «κόκκινο».

πρόβλημα και στις τράπεζες: Το 2018 θα διεξαχθεί πανευρωπαϊκό τεστ αντοχής (stress test) με βάση τα στοιχεία του 2017. Η 20ετής παράδοση του αναβαλλόμενου φόρου (που εισφέρει άνω του 50% των κεφαλαίων «τους») και οι υψηλοί δείκτες κεφαλαιακής επάρ-

κειας που εξ αυτού του φόρου εμφανίζονται, δεν είναι βέβαιο ότι θα αποτρέψουν νέα κεφαλαιοποίηση τους – με bail in.

Διότι στα σενάρια αντοχής των τραπεζών πολύ μεγάλο βάρος έχει η μεταβαλλόμενη ΑΕΠ. Ειδικά σε μια χώρα όπου το 57% των δανείων βρίσκεται στην περιοχή του κόκκινου...

Με δυο λόγια, σημαίνει εκτροχασμός (και) του γ' προγράμματος, αλλά με συνέπειες πρωτόγνωρα επώδυνες.

Η λογική «λέει» ότι η εκκρεμότητα της αξιολόγησης θα κλείσει. Διότι υπάρχουν δύο ενδεχόμενα: Είτε τώρα θα συμφωνηθούν επιπλέον μέτρα προκειμένου να κλείσει η αξιολόγηση και να μείνει ανοικτό το στοίχημα της αύξησης του ΑΕΠ. Είτε θα νομοθετηθούν νέα, περισσότερα επώδυνα μέτρα σε λίγους μήνες, σε ένα οικονομικό

περιθώριο ασύγκριτα χειρότερο, με το momentum του 2016 να έχει καταστεί μια μακρινή ανάμνηση, την οικονομία να καταρρέει, το γ' μνημόνιο να μείνει ημιτέλειος και τις θυσίες της κοινωνίας να πηγαίνουν στράφι.

Αν υπάρχει κάποιο δίλημμα, αυτό και μόνο αυτό είναι. Και η σωστή επιλογή είναι τόσο φανερά, ώστε ακόμη και το πολιτικό σύστημα της χώρας πιστεύει ότι δεν μπορεί να δώσει λάθος απάντηση.

Είτε αυτήν θα τη δώσει η σημερινή κυβέρνηση και η σημερινή κοινοβουλευτική πλειοψηφία.

Είτε, αν αυτές δεν αντέκουν, θα τη δώσει μια διαφορετική πλειοψηφία της Βουλής, ανοίγοντας ταυτόχρονα τον δρόμο σε εξελίξεις που θα οδηγήσουν σε νέα κυβέρνηση.

kalitskostas@yahoo.com

Το σύνδρομο της Στοκχόλμης, η Ελλάδα και τα capital controls που δεν αίρονται

Πέρασαν 21 μήνες από την επιβολή τους, αλλά κανείς δεν γνωρίζει πότε θα τελειώσει η «ομηρία»

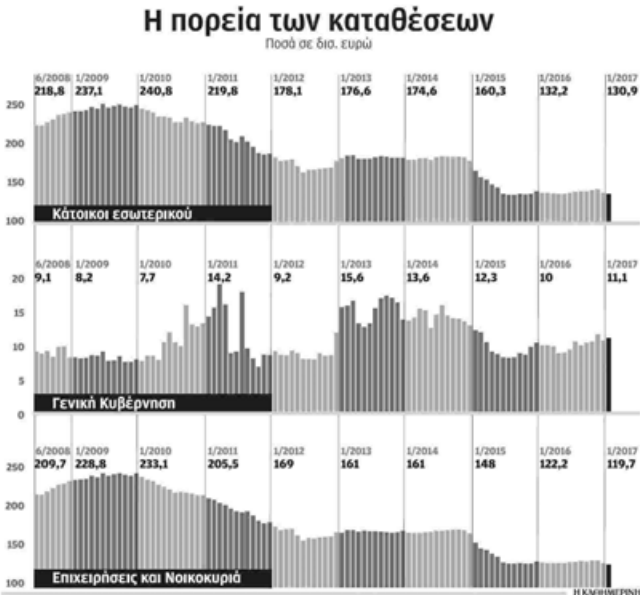
Του ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ

Στην αρχή το κλείσιμο των τραπεζών και η επιβολή κεφαλαιακών περιορισμών ήταν μια σύστημα παρενθεση, μια μικρή ανωμαλία που γρήγορα θα διορθωνόταν. Οι τράπεζες θα ανοίξουν την Τρίτη, λίγο μετά το δημοψήφισμα, διαβεβαίωνε ο τότε υπουργός Οικονομικών το καλοκαίρι του 2015. Στις 17 Σεπτεμβρίου 2015 ο πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας δήλωσε ότι στις αρχές 2016 θα υπάρξει άρση των capital controls. Λίγο μετά (20/12/15) μιλώντας στους Financial Times εμφανιζόταν σίγουρος ότι η χώρα θα άρει όλα τα αναγκαιότατα capital controls έως τον Μάρτιο του 2016. Κατόπιν, τον Μάρτιο 2016, ο πρωθυπουργός δήλωσε ότι το αργότερο μέχρι το τέλος του 2016 τα capital controls θα τερματιστούν! Στο ίδιο μήκος κύματος και πολλά άλλα κυβερνητικά στελέχη.

Σήμερα, 21 μήνες από την έναρξη της ειδικής τραπεζικής αργίας και την, από 18 Ιουλίου 2015, επιβολή περιορισμών στις αναλήψεις μετρητών και στις μεταφορές κεφαλαίων, δεν γίνεται, σχεδόν καθόλου, κουβέντα για το πότε θα τερματιστούν.

Σαν να είναι η φυσική κατάσταση της οικονομίας. Οι ψυχολόγοι χρησιμοποιούν τον όρο σύνδρομο της Στοκχόλμης για να περιγράψουν σύνθετες ψυχολογικές καταστάσεις κατά τις οποίες ο άνθρωπος αρχίζει και τρέφει συναισθήματα συμπάθειας προς τους απαγωγείς του. Το σύνδρομο πήρε το όνομά του ύστερα από μια λίστα τράπεζας στη Στοκχόλμη το 1973 και, όπως εξηγούν ψυχολόγοι, περιγράφει καταστάσεις κατά τις οποίες το θύμα, εξαιτίας της τρομοκρατίας που του ασκεί ο θύτης, «αποσυνδέεται» από το τρέστον προσωπικό άγχος επιβιώσης που βιώνει και σταδιακά αρχίζει να τρέφει συναισθήματα συμπάθειας και να υποθετεί ορισμένες πιέσεις της προσωπικότητας του θύτη.

Επί και στην περίπτωση μας, τα capital controls φαίνεται να έχουν μετατραπεί στη νέα κανο-

Πώς ακριβώς περιμένει η κυβέρνηση την έλευση επενδύσεων όταν οι τράπεζες και η χώρα παραμένουν ένα βήμα πριν από τον γκρεμό;

νικότητα: όλα και σπανιότερα ακόμη για τις επιπτώσεις τους στην οικονομία, για τα προβλήματα που δημιουργούν στις επιχειρήσεις και στην επιχειρηματικότητα. Για το τι σημαίνει για μια σύγχρονη οικονομία να λειτουργεί με το τραπεζικό σύστημα σε καθεστώς capital controls. Αντίθετα, ακόμη αρκετά συχνά κάποιες θετικές πτυχές των κεφαλαιακών περιορισμών: ότι οδήγησαν σε μεγάλη αύξηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών (Internet banking, συναλλαγές μέσω κινητού, phone banking, ATM κ.ά.) και του «ηλεκτρονικού χρήματος», το πόσο πολλά τραπεζικά αποδοκίμα συναλλαγών καρτών (POS) έχουν εγκατασταθεί σε επιχειρήσεις, ότι συμβάλλουν στη μείωση της φοροδιαφυγής κ.ά. Όλα καλά λοιπόν!

Η πραγματικότητα ωστόσο είναι πολύ πιο δυσάρεστη: η οικονομία είναι αδύνατον να επανέλθει σε κανονική κατάσταση όσο υπάρχουν τα capital controls. Αποτέλεση ένα μεγάλο βάρος που θα κρατούν την ελληνική οικονομία καθηλω-

μένη σε χαμηλό σημείο. Οι τράπεζες, από καθεστώς επαχθήσας χρεοκοπίας που βρέθηκαν με την επιβολή των capital controls, παραμένουν σήμερα σε αδιόληση CCC+, λίγο υψηλότερα από τον πάτο: τη χρεοκοπία. Πώς ακριβώς περιμένει η κυβέρνηση την έλευση επενδύσεων όταν το τραπεζικό σύστημα και η χώρα παραμένουν ένα βήμα πριν από τον γκρεμό; Πώς θα επιστρέψουν καταθέσεις ώστε οι τράπεζες να μπορούν να ανακτήσουν τον χρηματοδοτικό τους ρόλο δανειοδοτώντας και πόλι επιχειρήσεις και νοικοκυριά; Πώς θα μειωθούν τα επόχια και το κόστος χρήματος για τις επιχειρήσεις; Πώς θα πραγματοποιηθούν νέες επενδύσεις από μικρές και μεσολές επιχειρή-

σεις; Ποιος ξένος προμηθευτής θα εμπιστευτεί μια νέα επιχείρηση όταν οι τράπεζες λειτουργούν υπό κεφαλαιακούς περιορισμούς; Πώς θα ανταγωνιστούν οι εγχώριες επιχειρήσεις όταν πρέπει να προπληρώνουν κάθε πράξη ύλη, μπαζόνι ή άλλο υλικό που εισάγουν από το εξωτερικό; Πότε θα μπορούσαν οι καταθέτες να ανακτήσουν και πάλι τον απόλυτο έλεγχο των χρημάτων τους; Μέχρι πότε θα πρέπει ένας γραφειοκράτης να εγκρίνει το αν μπορεί να μεταφέρει χρήματα στο εξωτερικό για να σπουδάσει το παιδί σου; Ή για να αντιμετωπίσεις κάποιο ιατρικό ζήτημα;

Πότε λοιπόν θα αποκαταστήσουμε τα capital controls; Σύμφωνα με τραπεζικά στελέχη, αυτό θα απαιτήσει χρόνο και κυρίως προσπάθεια να εμπνευστεί μια βασική αίσθηση εμπιστοσύνης στους πολίτες ότι τα χειρότερα είναι πίσω μας. Κάτι που είναι εξαιρετικά αμφίβολο, δεδομένου ότι τα τελευταία 7 χρόνια είναι ζήτημα αν έχουν ολοκληρωθεί στην ώρα τους 2-3 αξιολογήσεις και η χώρα υπογράφει συμφωνίες και μετά κάνει τα πάντα, με τον ένα (διαπραγματεύσεις και κοινοτομίες) ή τον άλλο τρόπο (πρόωρες εκλογές), για να μην τις υλοποιήσει. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, η τρέχουσα αξιολόγηση θα έπρεπε να έχει ολοκληρωθεί τον Φεβρουάριο του 2016! Έτσι σήμερα αντί να συζητάμε για την επιστροφή της χώρας στις αγορές και την ένταξη στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης της ΕΚΤ, περιμένουμε, για άλλη μία φορά, το αν θα κλείσει η αξιολόγηση, αν θα μας «πίσει» καλοκαίρι, αν ζήσουμε ξανά έναν εκτροχιασμό ανάλογο του 2015 κ.λπ. Όλα αυτά οδηγούν στην περαιτέρω αποδυνάμωση της εμπιστοσύνης και σε νέες σημαντικές εκροές καταθέσεων, καθιστώντας όντιον καλοκαιρινής νύκτας την άρση των περιορισμών. Αντίθετα, εάν οι εκροές καταθέσεων συνεχιστούν με την ίδια ένταση, είναι πιθανό να δούμε αύξηση των CCI!

jpapadogiannis@kathimerini.gr

Πιστοποιούνται ακόμα και εργάτες της ναυπηγοεπισκευαστικής ζώνης

Του ΤΑΣΟΥ ΤΕΛΛΟΓΑΟΥ

Η Ελλάδα δεν είχε ποτέ κρατιά βιομηχανία και κατά συνέπεια κρατιά οργανισμό πιστοποίησης των βιομηχανικών εγκαταστάσεων. Μέχρι που το 1986 τα Ελληνικά διυλιστήρια Ασπροπύργου αποφάσισαν να εκσυγχρονιστούν. Η πιστοποίηση του εκσυγχρονισμού έγινε τότε από την Tuv, τον γερμανικό οργανισμό πιστοποίησης, με έδρα το Εσεν. Το γεγονός εκείνο οδήγησε στην ίδρυση της Tuv Hellas, που πιστοποιεί σήμερα εγκαταστάσεις και διαδικασίες στον αγροδιατροφικό τομέα, τα μεταλλικά προϊόντα, τη χημική βιομηχανία, την ενέργεια, το περιβάλλον, τις υπηρεσίες, τον τουρισμό, την υγεία και τα δομικά προϊόντα, ενώ παράλληλα επιθεωρεί, πιστοποιεί και εκπαιδεύει.

Η Tuv Hellas, για να ξεπεράσει την κρίση, αναδόθηκε σε γεωτονικές αγορές της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και των Βαλκανίων αλλά και σε άλλες δραστηριότητες. «Στα 30 χρόνια παρουσίας μας στην Ελλάδα νομίζω πως για εμάς υπήρξε καθοριστική η χρονιά του 1990, με την ISO 9000 εκτός Γερμανίας (BIOKAT) αλλά και την ανάληψη της Επιθεώρησης Επείξετας των Διυλιστηρίων Ασπροπύργου και της ΔΕΠΑ», επισημαίνει ο διευθύνων σύμβουλος της, Εδβάρς Πελέτης, που σημειώνει ότι η Tuv Hellas έχει προχωρήσει σε πιστοποιήσεις σε 43 επαγγέλματα, αλλά και σε 1.500 εργαζομένους της ναυπηγοεπισκευαστικής ζώνης. «Χάρη σε αυτές, μπορούμε να εργαστούμε χωρίς όρους η Τουρκία, η Πολωνία και η Ισπανία. Στην αρχή η Ομοσπονδία Μετάλλου μάς αντιμετωπίσε με καχυποψία, στη συνέχεια μας αγχώσαν...», λέει ο κ. Πελέτης. Ο τομέας της επαγγελματικής πιστοποίησης θα είναι τα επόμενα χρόνια σημαντικός για τη γερμανική θυγατρική, που θέλει να τον προχωρήσει με βάση εμπειρίες σαν και εκείνη της ναυπηγοεπισκευαστικής ζώνης, με τη συνδρομή των κοινωνικών εταιρών. «Στο τέλος θα οργανώνονται εξετάσεις», λέει ο κ. Πελέτης. Μετά το 2005, η Tuv Hellas κάνει το 25% του τζίρου της (11,5 εκατομμύρια) σε αγορές του εξωτερικού, τόσο που έχει ενισχυθεί μετά το ξέσπασμα της κρίσης το 2008. Και κόπας έτσι, ο τζίρος της επιχείρησης παρουσιάζει διαρκή άνοδο.

Η εταιρεία κάνει το 25% του τζίρου της στο εξωτερικό, τόσο που έχει ενισχυθεί μετά το ξέσπασμα της κρίσης.

Η Tuv Hellas έχει προχωρήσει σε πιστοποιήσεις σε 43 επαγγέλματα, αλλά και σε 1.500 εργαζομένους της ναυπηγοεπισκευαστικής ζώνης.

Ο ίδιος σημειώνει ότι για την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας, χρειάζεται «πρότον, να τηρούνται οι νόμοι που ψηφίζονται, π.κ. όταν λέει ο νόμος ότι οι εργολαβίες πρέπει να πιστοποιούνται και να επιθεωρούνται, κάποιος πρέπει να φροντίζει να γίνεται αυτό. Σήμερα το 20%-30% των ανέλευστών είναι πιστοποιημένο και λιγότερο από το 50% έχει επιθεωρηθεί. Όλοι πρέπει να έχουν την ίδια αφετηρία στην πληρωμή των υποχρεώσεών τους και η διοίκηση πρέπει να σταματήσει να βάζει εμπόδια στην ιδιωτική επιχείρηση, έχοντας διαφάσει μια αποτελεσματική εποπτεία της αγοράς».

Η μεγάλη ευκαιρία

Ο κ. Πελέτης μιλάει στην «Κ» μαζί με τον πρόεδρο του Δ.Σ. της μητρικής του εταιρείας Tuv Nord, δρ. Ντιρκ Στένκαμ, που ήρθε στην Αθήνα για την επίτευξη της έναρξης της δραστηριότητας της μεγάλης γερμανικής εται-

ρείας πιστοποίησης. Ο κ. Στένκαμ είπε στην «Κ» ότι του έκανε εντύπωση «πόσο λίγη αυξήση γίνεται στην Ελλάδα για την πιστοποίησης της οικονομίας», που είναι το βασικό ζήτημα της συζήτησης στη Γερμανία και στην υπόλοιπη Ευρώπη.

«Έχετε μια ευκαιρία, καθώς είστε μια χώρα με έναν δυσχερή πόρο: πολλούς καλά καταρτισμένους ανθρώπους. Σε τέτοια περιβάλλοντα, κάθε στην πιστοποίηση, θα μπορείτε στο μέλλον να επενδύσεις 5.000 για να κάνετε ένα δι-εκατομμύριο. Είναι μια ευκαιρία για χώρες που πάσχουν από την έλλειψη κεφαλαίου. Χρειάζομαστε μηχανικούς δεικτών που να μπορούν να πιστοποιούν την ασφάλειά τους. Οι δικό μας σταμάτησαν να ταξιδεύουν στη Σλίαν Βόλφ, και περιοχές όπως το Βερολίνο έχουν γίνει βήματα καινοτομίας. Είναι μια ευκαιρία για την Ευρώπη να ενισχύσει το τεχνικό της δυναμικό». Πάντως, ο κ. Πελέτης επισημαίνει ότι η εταιρεία του επιχειρεί να συνεργαστεί με την Κοινωνία της Πληροφορίας για την πιστοποίηση των προτάσεων επιχειρήσεων πληροφορικής. «Δεν ξανακούσαμε, όμως, τίποτα από αυτούς», λέει μάλλον μικρόχολα.

Ασφάλεια

Ο κλάδος της ασφάλειας στα δίκτυα είναι εκείνος στον οποίο η μητρική της Tuv Hellas επένδυε τότε πολλούς από τους πόρους της. «Πριν από μερικούς μήνες 900.000 ρούτερ της Deutsche Telekom δέχθηκαν επίθεση. Ήταν καλώς τεχνολογικά, αλλά η πιστοποίησή τους ήταν φθηνή», λέει ο κ. Στένκαμ. Υπάρχει παντού αντίσταση για να επενδύσουν χρήματα στην ασφάλεια, αλλά η ψηφιοποίηση επιταχύνει τους πάτες. Η νέα Οδηγία για την προστασία των δικτύων της Ε.Ε. μας αναγκάζει να βρούμε λύσεις γενικής εφαρμογής. Φανταστείτε ότι ένα αυτοκίνητο έχει λογαριασμό 100 εκατ. γραμμών, ενώ ένα μαχητικό αεροπλάνο 20 εκατ. Ένα γνωστό αμερικανικό ηλεκτρονικό αυτοκίνητο θέλει 600 επικαιροποιήσεις λογισμικού (updates) τον χρόνο, δηλαδή δύο επικαιροποιήσεις την ημέρα. Ε, αυτό κραυγάζει για ανεξάρτητη πιστοποίηση...». Ο Στένκαμ λέει στην «Κ» ότι κλάδοι όπως η αυτοκινητοβιομηχανία πιστεύουν ότι μπορούν να κάνουν μόνοι τους αυτή την αναβάθμιση και την πιστοποίηση, «αλλά αυτό είναι αδύνατον...».

Οι δύο επιπλέον αιτίες που ανεβάζουν τις τιμές και ρίχνουν την κατανάλωση

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Αυξήσεις που έρθουν ακόμη και στο 39% σε σχέση με ένα χρόνο πριν καταγράφονταν στα τελευταία διαδίσματα στοιχεία για τον πληθωρισμό, εξέλιξη που τους αμέσως επόμενους μήνες είναι πολύ πιθανό να προκαλέσει περαιτέρω μείωση της καταναλωτικής ζήτησης. Κι αυτό διότι οι αυξήσεις που καταγράφηκαν τον Φεβρουάριο δεν αφορούν κάποια επουσιώδη προϊόντα ή υπηρεσίες, αλλά είδη πρώτης ανάγκης, όπως τρόφιμα και καύσιμα. Η αύξηση σειράς υφιστάμενων έμμεσων φόρων ή ακόμη και η επιβολή νέων, όπως στην περίπτωση του καφέ, και έως ένα βαθμό η παρατεταμένη κακοκαιρία το διόστημα Δεκεμβρίου 2016 - Ιανουαρίου 2017 βρίσκονται πίσω από αυτή την εκτόξευση των τιμών. Για τον λόγο αυτόν, άλλωστε, ο δεύτερος διαδοχικός μήνας με πληθωρισμό ύστερα από 45 μήνες αντιπληθωρισμό δεν προκαλεί αισιοδοσία, ότι δηλαδή είναι σημάδι ανάκαμψης της οικονομίας.

Αιτίες

Στις αιτίες των υπερχον ανατιμήσεων σε μια χώρα όπου η κατανάλωση φθίνει διαρκώς την τελευταία επταετία θα πρέπει να προσμετρηθούν και τα εξής: πρώτον, ακριβώς λόγω της μείωσης της κατανάλωσης, οι επιχειρήσεις δεν απορροφούν πλέον τις αυξήσεις στους έμμεσους φόρους (ΦΠΑ και ειδικό φόρο κατανάλωσης), όπως έπρατταν παλαιότερα και τις μετακυλίνουν στην τιμή λιανικής. Δεύτερον, αρκετές αγορές, παρά τις προσπάθειες που έχουν γίνει, παραμένουν «κλειστές» με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την είσοδο νέων επιχειρήσεων και την ενίσχυση του ανταγωνισμού και κατ'επέκταση την τάση του κα-ταναλωτή. Στην πρόσφατη, άλλωστε, έκθεσή του με τίτλο «Με στόχο την ανάπτυξη» ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) επισημαίνει ότι στην Ελλάδα «μεγάλο μέρος της προσαρμογής το σήκωσαν οι εργαζόμενοι, την ώρα που τα μισθώλια και τα εμπόδια στην είσοδο σε ορισμένες αγορές παραμένουν». Πετρέλαιο θέρμανσης, φρέσκα φρούτα και λαχανικά, καφές, μαργαρίτες, βούτυρα και δημητριακά και βελτίως αλκοολούχα ποτά και προϊόντα καπνού είναι οι «πρωτα-

Πετρέλαιο θέρμανσης, φρέσκα φρούτα και λαχανικά αλλά και ο καφές, στους «πρωταθλητές» των ανατιμήσεων.

Οι αυξήσεις δεν αφορούν κάποια επουσιώδη προϊόντα ή υπηρεσίες, αλλά είδη πρώτης ανάγκης, όπως τρόφιμα και καύσιμα.

θλητές των ανατιμήσεων», καθώς σε αυτά τα είδη καταγράφονται αυξήσεις τιμών που υπερβαίνουν κατά πολύ το 10%. Στο πετρέλαιο θέρμανσης, λοιπόν, καταγράφηκε σε σύγκριση με τον Φεβρουάριο του 2016 αύξηση της τιμής κατά 39%, στο φυσικό αέριο αύξηση κατά 17%, στα νωπά λαχανικά κατά 21%, στα νωπά φρούτα αύξηση 13%, στον καφέ 13,6%, στα δημητριακά 9,25%, στις μαργαρίτες 4,07%, ενώ πλέον και στο κρασί καταγράφηκε αύξηση της τιμής κατά 2,5% σε σύγκριση με ένα χρόνο πριν.

Το πετρέλαιο θέρμανσης, ο καφές, οι μαργαρίτες, τα κρασιά, αλλά και τα προϊόντα καπνού είναι «θύματα» των έμμεσων φόρων. Στο πετρέλαιο θέρμανσης αυξήθηκε τον Οκτώβριο του 2016 ο ειδικός φόρος κατανάλωσης, ενώ στην εκτόξευση των τιμών συνέβαλε και η αύξηση των διενθών τιμών πετρελαίου. Ο καφές αποτελεί ακόμη πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα για

Το «καρδιογράφημα» των ομολόγων δείχνει τη βαριά ασθένεια

Με συρρομήτωση της προόδου της αξιολόγησης μοιάζει το γράφημα που αποτυπώνει την πορεία των τιμών των ελληνικών ομολόγων. Οποτε υπάρχει η υποψία πρόδου, οι τιμές ανεβαίνουν και το θεωρητικό κόστος δανεισμού, δηλαδή οι αποδόσεις, αποκλιμακώνεται ή το αντίστροφο. Όταν η ολοκλήρωση απομακρύνεται, οι τιμές πέφτουν και οι αποδόσεις ανεβαίνουν. Όμως, ούτως ή άλλως, τα επίπεδα των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων είναι πολύ μακριά από εκείνα που απαιτούνται για να μπορέσει να γίνει καν σύζτηση για επιστροφή του Δημοσίου στις αγορές. Αλλωστε η καμπίνα των αποδόσεων των ελληνικών ομολόγων παραμένει σε κόθε περίπτωση ανεστραμμένη: τα πιο βραχυπρόθεσμα ομόλογα έχουν σημαντικά υψηλότερες αποδόσεις, και χαμηλότερες τιμές, από τα πιο μακροπρόθεσμα. Η αγορά δηλαδή εξακολουθεί να προεξοφλεί αυξημένα ρίσκα για την Ελλάδα βραχυπρόθεσμα.

Το ομόλογο του ελληνικού Δημοσίου που λήγει τον ερχόμενο Ιούλιο κινείται αυτές τις μέρες στην περιοχή των 97 λεπτών ανά ευρώ ονομαστικής αξίας, διαμορφώνοντας την απόδοσή του στο 10% έναντι ονομαστικής 3,375%. Οι αγορές ζητούν υψηλότερη απόδοση από όλα τα άλλα κρατογράφα του ελληνικού Δημοσίου εξαιτίας της περιρρέουσας πολιτικοοικονομικής αβεβαιότητας. Όμως το ομόλογο που λήγει τον Απρίλιο του 2019 βρίσκεται στην περιοχή των 94 λεπτών ανά ευρώ αλλά με απόδοση κοντά στο 8% έναντι ονομαστικής 4,750%. Διαφορά δηλαδή αντιστοίχηση απ' ό,τι μιας φυσιολογικής καμπίνας αποδόσεων, όπως αποκαλείται στην αγορά σταθερό εισοδήματος αυτή η εικόνα. Το δε δεκάτεξ παραμένει σταθερά πάνω από το 7%. Φυσικά, όλα αυτά η εικόνα επιβεβαιώνει αρνητικά, με ελαχιστες εξαιρέσεις, και τη δυνατότητα των ελληνικών επιχειρήσεων και των τραπεζών να ανταλλάξουν κεφάλαια με ανταγωνιστικό κόστος για την ανακαταμετατόπιση υποχρεώσεών τους τόσο μάλλον για περαιτέρω μείωση των ισολογισμών τους. Επιπλέον ένα νέο ανησυχητικό φαινόμενο δείχνει πως το ελληνικό ζήτημα συνεχίζει να «μολύνει» και την πιστοληπτική ικανότητα του European Financial Stability Fund (EFSF) που έχει μεγάλη έκθεση στο ελληνικό χρέος. Τα επιτόκια δανεισμού του παραμένουν υψηλότερα απ' ό,τι εκείνα του διαδοχικού και μόνιμου πλέον χρηματοδοτικού μηχανισμού έκτακτης ανάγκης της Ε.Ε., του European Stability Mechanism (ESM). Όπως παρατηρεί ο επενδυτικός βραχίονας της Royal Bank of Scotland, NatWest Markets, η διαφορά του κόστους δανεισμού μεταξύ των δύο οργανισμών, το spread δηλαδή των αποδόσεων, από πρακτικά μηδενικό διευρύνεται σταδιακά κατά το τελευταίο πεντάμηνο. Το γεγονός αποδίδεται στο ότι το EFSF έχει χορηγήσει 130 δισεκατομμύρια στην Ελλάδα από συνολικό δανειακό του χαρτοφυλάκιο ύψους 170 δις., όταν ο ESM έχει συνολικά ανοήματα 72,7 δις. συμπεριλαμβανομένων αυτών προς τις ισπανικές τράπεζες, ενώ η έκθεσή του στην Ελλάδα κινείται κοντά στα 32 δις.

Τα επιπλέον των αποδόσεων είναι πολύ μακριά από εκείνα που απαιτούνται για να μπορέσει να γίνει συζήτηση για επιστροφή στις αγορές.

ΗΜΑΙΣ ΜΠΕΛΛΕΣ